

Sinds 1998 heeft Amsterdam een 'broedplaatsen beleid', en sinds de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen ook een bureau broedplaatsen en een wethouder broedplaatsen. Het is *mainstream* stads-beleid geworden om goedkope (woon-) werkruimtes te creëren voor de *creative class*. Met de bedrijfjes en sociaal-culturele activiteiten die deze klasse in broedplaatsen ontplooit doet ze de waarde van vastgoed stijgen en ontwikkelt

ze achterstandsbuurten en industrie-terreinen tot *cultural hot spots*. Richard Florida wees in *The Rise of the Creative Class* op de economische betekenis van de creatieve klasse: deze klasse bepaalt de uitkomst van de globale wedloop om welvarendheid tussen steden, regio's en landen.

Broedplaatsenbeleid

"Nieuwe ideeën en samenlevingsvormen zijn van groot belang voor de stad. Ze scheppen een gunstig klimaat voor de informele kunst- en cultuursector en zijn de pijlers onder de culturele uitstraling van Amsterdam. Betaalbare ruimte voor culturele initiatieven en alternatieve samenlevingsvormen is schaars. Daarom zoekt de gemeente actief naar mogelijkheden om die ruimte te realiseren en aan te bieden. Bureau Broedplaatsen is een projectorganisatie van de gemeente Amsterdam die tot taak heeft meer betaalbare ateliers en (woon-)werkruimtes voor kunstenaars en alternatieve, culturele ondernemers te vinden en te ontwikkelen."

Broedplaatsen = waar creatieven wonen en werken; creatieven = kunstenaars; dus broedplaatsenbeleid = atelierbeleid. Deze blikvernauwende gedachtengang wordt bij al het beleid maken wel gevolgd:

"Specifieke doelgroepen, zoals startende kunstenaars en internationaal toptalent, kunnen een ruimte toegewezen krijgen. De

gemeente is verantwoordelijk voor de verdeling van deze ruimten. Bestaande huurders worden hier niet door bedreigd. Zolang zij voldoen aan de criteria van professioneel

kunstenaarsschap kunnen zij gebruik maken van hun atelier. Jaarlijks komen er ongeveer 150 ruimten vrij. Doordat er in de toekomst beter gecontroleerd en gehandhaafd zal worden, zal dit aantal oplopen tot 200. Daarnaast wil het Bureau Broedplaatsen jaarlijks 100 tot 150 ruimten aan de voorraad toevoegen. Er zullen dus in de toekomst 300 tot 350 ruimten per jaar vrijkomen. Het college kan een aantal van deze ruimten toewijzen aan specifieke groepen kunstenaars." Bron:

www.broedplaatsamsterdam.nl

Vrijplaatsen en hun maatschappelijke waarde

Gelukkig wordt deze gedachtengang ook weer opgerekt, en wel als volgt: *creatieve ondernemers = sociaal-culturele ondernemingen; sociaal-cultureel = maatschappelijk; en maatschappelijk = maatschappij vernieuwend, tegenwicht biedend en alternatief.* Actiegroep De Vrije Ruimte houdt definities van vrijplaatsen open en biedt tegenwicht aan het instrumentaliseren en vermarkten van vrijplaatsen: "Cultuur wordt voornamelijk nog passief geconsumeerd. Van coffeeshop tot Supperclub, van dancenight tot zomerfestival, het is onderdeel geworden van de 'vermaak-industrie'. Niets van een actieve rol van de deelnemers, van een aanzet tot actie of eigen creativiteit; niets van een producerende, scheppende rol van de betrokkenen.

Voor ons zijn vrije ruimtes de plekken waar daar nog vorm aan gegeven wordt. Het is dan ook hoognodig het debat terug te brengen naar de vrijplaatsen zelf. Vrijplaatsen zijn geen tijdelijke plekken voor beginnende culturele ondernemers op weg naar succes. Vrijplaatsen bieden ruimte aan mensen die hun meest directe omgeving naar eigen inzicht willen inrichten met de middelen die hen ter beschikking staan. Vrijplaatsen zijn plaatsen waar de 'vrije markt' nu juist niet een hoofdrol speelt. Zolang de vrije marktpolitiek overal in de stad initiatieven en activiteiten om zeep helpt is het broedplaatsenbeleid een wrang doekje voor het bloeden."

In onderzoek naar vrijplaatsen maakt de Vrije Ruimte zichtbaar dat vrijplaatsen een fijnmazig net van voorzieningen vormen voor met name mensen met lage inkomens, zelforganisaties, vernieuwende experimenten en maatschappelijk verzet. Met adviezen, acties en door koepelvorming stimuleren ze dat een stelsel van praktijken en voorzieningen ontstaat, dat, net als bij sociale woningbouw, de vrije marktwerking doorbreekt. – gelezen in: *Laat 1000 vrijplaatsen bloeien, onderzoek naar vrijplaatsen in Amsterdam*, De Vrije Ruimte, september 2001; te bestellen voor € 10, via www.vrijruimte.nl

Meer vrijbrieven zijn te downloaden van www.vrijplaatsen.nl

Contact: haffmans@vrijplaatsen.nl